

входження в глобальний світовий простір та європейські структури. Потрібно дати власну оцінку сучасних напрямів і моделей глобалізації, які здатні призвести до зіткнення цивілізацій. До того ж варто об'єктивно проаналізувати, чи дійсно нинішня західна модель глобалізації є єдиною можливою та неминучою для всього людства, чи можуть існувати й інші моделі – антиглобалізації, деглобалізації або постглобалізації.

УДК 657.422.8

Юлія Прийдун, ст. гр. БОМ-51, Тетяна Королук, к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ»

Yuliia Pryidun, Tetyana Korolyuk

ESSENCE OF THE CONCEPT «ACCOUNTS RECEIVABLE»

Виникнення дебіторської заборгованості істотно погіршує фінансовий стан підприємства, оскільки вона відволікає кошти з господарського обороту, що знижує ефективність виробництва. Аналіз словникових джерел доводить, що слово «дебітор» походить від слова «дебет» (винен), тобто це особа, яка отримала кошти в борг, а поняття «дебітор» прирівнювалось до особи, товару та грошей.

Сучасне визначення поняття «дебіторська заборгованість» запропонували у XVIII столітті такі вчені, як Е. Дегранж та Дж. Дзаппі. Вони вважали, що дебіторська заборгованість – це показник, який характеризує фінансовий стан підприємства [1, с. 246].

У процесі розвитку бухгалтерського обліку поняття «дебітор» і «дебіторська заборгованість» поширювались та удосконалювались. У 1904 році А.З. Поповим було запропоновано називати дебіторську заборгованість «боргом на користь підприємства».

Сучасні вчені продовжили вивчати сутність поняття «дебіторська заборгованість». Так, згідно визначень, наведених у бухгалтерському словнику, дебіторська заборгованість – це: 1) сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату балансу; 2) частина оборотного капіталу, а також вимоги на його отримання у вигляді готівки, матеріальних та інших ресурсів від суб'єктів господарювання; 3) заборгованість інших підприємств або окремих осіб за платежами даному підприємству [2, с. 66].

В економічній енциклопедії дебіторською заборгованістю є частина оборотного капіталу підприємства, компанії; сума, яку заборгували підприємству, організації, компанії інші юридичні особи і компанії, а також громадяни, що є їх боржниками за поставку товарів, виконання робіт надання послуг [3, с. 529].

Ф. Ф. Бутинець вважає, що дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [4, с. 265].

М. С. Пушкар дебіторською заборгованістю називає заборгованість, яка виникає в ході взаємовідносин підприємства з економічними агентами (юридичними і фізичними) і належить даному підприємству на певну дату [5, с. 122].

Згідно визначення В. Сопко дебіторська заборгованість є сумою боргових вимог, які утворилися у різних юридичних та фізичних осіб перед підприємством у процесі господарської діяльності [6, с. 261].

С. Ф. Голов зазначає, що дебіторською заборгованістю є нарахування, тобто зобов'язання оплатити товари або послуги, які отримано або поставлено, але вони не були сплачені [7, с. 456].

Г. Г. Кірейцев визначив, що дебіторська заборгованість – це складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг [8, с. 205].

Д. Стоун та К. Хітчинг дебіторською заборгованістю називали суму боргів, які винні підприємству юридичні або фізичні особи та які виникли у результаті господарських взаємовідносин з ними [9, с. 21].

У сучасному економічному словнику наводять наступне поняття: «Дебиторская задолженность – сумма долгов, причитающихся предприятию, фирме, компании со стороны других предприятий, фирм, компаний, а также граждан, являющихся их должниками, дебиторами» [10].

І. Є. Глушков у своїй праці дає наступне визначення досліджуваного поняття: «Дебиторская задолженность – сумма, причитающаяся к возврату на расчетный счет предприятия от юридических или физических лиц в итоге их взаимоотношений» [11, с. 354].

Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (далі – П(С)БО) 10 «Дебіторська заборгованість» дебіторська заборгованість – сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [12].

Згідно П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» дебіторська заборгованість є одним із видів фінансових активів і визначається як контракт, що надає право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства [13].

Однак найдоцільніше розглядати поняття «дебіторська заборгованість» як заборгованість покупців за вчасно неоплачену поставку продукції, виконання робіт та надання послуг і постачальників, які не дотримались договірних умов та не надали нам відповідний товар, виконали роботу чи послугу у встановлений термін.

Використана література

1. Бланк И. А. Управление активами / И. А. Бланк. – К. : Ника-центр, 2000. – 720 с.
2. Бухгалтерський словник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2001. – 224 с.
3. Економічна енциклопедія : У трьох томах. Т. 1. / Редкол. С. В. Мочерний (відп. ред) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 864 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець. – [8-ме вид., доп. і перероб.]. – Житомир : ПП «Рута», 2009. – 912 с.
5. Пушкар М. С. Фінансовий облік : Підручник / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2009.– 628 с.
6. Сопко В. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник / В. Сопко. – [3-те вид., перероб. і доп.]. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.
7. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарії: практ. Посіб./ С.Ф. Голов, В.М. Костюшенко.— К.: Лібра, 2001. – 670 с.
8. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент / За ред. проф. Г.Г.Кірейцева. – К.: ЦУЛ, 2002. – 469 с.
9. Стоун Д. Бухгалтерський учет и финансовый анализ / Стоун Д., Хитчинг К.; пер. с англ. Ю.А. Огибин, Г.А. Огибив. - М.: Сирин, 1998. - 302 с.
10. Современный экономический словарь [Электронный ресурс] / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – [2-е изд.]. – Москва : ИНФРА-М, 1999. – Режим доступа : <http://www.ebk.net.ua/Book/Ses/d/0097.htm>. – Назва з екрану.
11. Глушков И. Е. Бухгалтерский учет на современном предприятии : Эффективное пособие по бухгалтерскому учету / И. Е. Глушков. – М. : «КНОРУС», 2004. – 798 с.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс] : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. / Режим доступу : <http://zako2.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс] : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. № 559. / Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.

УДК 330.341.1

Сергій Радинський, асистент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Serghiy Radynskyy

METHODOLOGICAL APPROACHES OF INNOVATION COSTS EVALUATION

Обґрунтування інноваційних витрат господарюючих суб'єктів є дуже важливим, оскільки дозволяє не тільки визначити обсяг грошових ресурсів необхідних для створення, придбання, впровадження, продажу інновацій, а й оцінити їх ефективність. Дана проблема була досліджена багатьма науковцями, а саме Л.С Абрамовою, О.І. Грицаєм, П.Н. Завліним, В.Н. Краснокутською, С.В. Онишко, та ін., якими було висунуто багато теорій щодо ціноутворення на інновації, але так і не знайдена оптимальна стратегія встановлення цін, тому що в її основі не тільки лежить вплив об'єктивних і суб'єктивних факторів, але й дещо більше.

На наш погляд, дефініція „інноваційні витрати” відображає виражені в грошовій вартості витрати на реалізацію окремих складових інноваційного процесу на різних етапах життєдіяльності інноваційно-активного підприємства.

Відповідно, величина інноваційних витрат підприємства визначається фазою інноваційного процесу до якої приєднується підприємство, стратегією інноваційного розвитку, а також особливістю формування цін на різні види інновацій. Залежність характеру витрат на інновації від фаз інноваційного процесу представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Залежність характеру витрат на інновації від фаз інноваційного процесу

Етапи інноваційного процесу	Характер витрат
Фундаментальні, пошукові і науково-дослідні роботи	– витрати на реалізацію фундаментальних досліджень; – витрати на здійснення наукових досліджень; – винагорода авторам наукових пошуків;
Дослідно-конструкторські роботи зі створення інноваційного продукту	– витрати на здійснення розробок, які є результатами досліджень; – витрати на придбання зовнішніх знань; – витрати на технічне проектування, розробку технологічної і робочої документації, виготовлення і випробування дослідного зразка; – витрати на проведення робіт, пов'язаних з вивченням попиту на інноваційний продукт.